

system punktowania „działalności naukowej” zachęca do aktywnej obecności na konferencjach, zwłaszcza międzynarodowych, a telekonferencje stwarzają taką właśnie możliwość. Jednak mimo tak wielu zalet telekonferencji nic nie zastąpi osobistych spotkań i wymiany myśli w kuluarach tradycyjnych sympozjów.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL

13. FOENUS HOC FECIT. W KRĘGU BADAŃ PROFESORA STANISŁAWA MROZKA (Gdańsk, UG, 25-26 VI 2018)

Konferencja gdańska została zorganizowana dla uczczenia pamięci zmarłego 29 stycznia 2009 r. prof. dr hab. Stanisława Mrozka, który przez wiele lat kierował Zakładem Historii Starożytnej w Instytucie Historii na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego. Inicjatorem tego spotkania był aktualny kierownik rzeczzonego Zakładu dr hab. Ireneusz Milewski, prof. UG. Zaprosił on do Gdańska 24 prelegentów z 18 ośrodków naukowych, głównie zagranicznych. W szczegółach statystyka ta przedstawia się następująco: wśród przybyłych prym wiedli Niemcy. Z tego bowiem kraju przybyło aż 10-ciu badaczy, reprezentujących 9 uniwersytetów. Oto one w kolejności alfabetycznej: 1. Carl von Ossietzky Universität Oldenburg – prof. dr hab. Michael Sommer; 2. Freie Universität Berlin – prof. dr hab. Alexander Demandt; 3. Fridrich-Schiller-Universität Jena – dr Peter Kritzinger; 4. Ludwig-Maximilians-Universität München – dr Alexander Free; 5. Rheinische Fridrich-Wilhelms-Universität Bonn – prof. dr hab. Winfrid Schmitz i prof. dr hab. Konrad Vössing; 6. Universität Bremen – prof. dr hab. Hans Kloft; 7. Universität des Saarlandes in Saarbrücken – prof. dr hab. Heinrich Schlange-Schöningen; 8. Universität Kassel – dr Kerstin Droß-Krüpe; 9. Universität Regensburg – prof. dr hab. Peter Herz.

Z Austrii przybyło 3 badaczy z 2 ośrodków akademickich: 1. Universität Salzburg – prof. dr hab. Monika Frass; 2. Universität Wien – prof. dr hab. Wolfgang Hahn i mgr Mareike Tonisch. Italię reprezentowało 2 badaczy z Università degli Studi di Udine (dr Stefano Magnani i dr Lorenzo Passera). Z kolei przedstawicielem słynnej paryskiej École Normale Supérieure był prof. dr hab. Georges Depeyrot. Natomiast z węgierskiego Uniwersytetu w Debreczynie (Debreceni Egyetem) przyjechał do Gdańska dr Levente Takács. W sumie więc przybyło na konferencję 17 badaczy z 5 krajów europejskich, którzy reprezentowali 14 uniwersytetów.

Jeśli chodzi o polskich starożytników to do Gdańska przyjechali przedstawiciele trzech uniwersytetów: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (dr hab. Piotr Kochanek, prof. KUL); Uniwersytetu Jagiellońskiego (dr hab. Marek Hermann) i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (dr Karol Kłodziński). Natomiast Uniwersytet Gdański reprezentowała czwórka historyków starożytnych: dr hab. I. Milewski, prof. UG; mgr Aleksandra Sienkiewicz-Sydatk; dr hab. Jacek Wiewiorowski, prof. UG oraz mgr Maciej Wojcieszak. W sumie więc było to 7 osób z 4 uniwersytetów.

*

Miejscem obrad był gmach Wydziału Historycznego przy ul. Wita Stwosza 55. Konferencja rozpoczęła się w poniedziałek (25 czerwca). Plenarna sesja poranna

(9:00-11:00), której przewodniczył dr hab. I. Milewski, prof. UG, składała się zarówno z części oficjalnej, jak i z trzech referatów naukowych. W ramach części oficjalnej przybyłych powitał Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, prof. dr hab. Piotr Stepnowski (9:00-9:10). Następnie głos zabrał emerytowany kierownik Zakładu Historii Starożytnej UG, prof. dr hab. Jan Iluk (9:10-9:30), który w angielskojęzycznym *exposé* pod tytułem *Professor Stanisław Mrozek – Historian of the Roman World* przybliżył zebranym postać i dokonania prof. S. Mrozka. Bezpośrednio po tym wystąpieniu ogłoszono trzy referaty naukowe: 1. prof. W. Schmitz (Bonn), *Freie Lohnarbeit in der griechischen und römischen Antike* (9:30-10:00); 2. mgr A. Sienkiewicz-Syldatk (Gdańsk), *Ptolemaic Coins. Their Circulation, Religious Symbolism and Dynastic Depiction* (10:00-10:30); 3. dr L. Takács (Debreczyn), *Conquest, Economy and Land Surveying. A Case Study of Suessa Aurunca* (10:30-11:00). Po każdym wykładzie miała miejsce bardzo krótka dyskusja, dzięki czemu przewodniczący sesji był w stanie utrzymać przewidzianą w programie konferencji dyscyplinę czasową. Swego rodzaju chwilą wytchnienia oraz okazją do indywidualnej wymiany poglądów była przerwa na kawę (11:00-11:30).

Następnie przystąpiono do tzw. plenarnej sesji południowej (11:30-13:00), której przewodniczył prof. M. Sommer (Oldenburg). Złożyły się na nią również trzy wystąpienia: 1. prof. H. Kloft (Bremen), *Wirtschaftsordnung und Schuldenschnitt. Bemerkungen zu Cicero als homo oeconomicus* (11:30-12:00); 2. dr hab. M. Hermann (Kraków), *Ciceros Beweisführung aus der Wahrscheinlichkeit im Geldstreit zwischen Schauspieler Quintus Roscius und Fannius Cherea* (12:00-12:30); 3. prof. M. Frass (Salzburg), *Cupiditas. Formen von Habgier in den Kaiserviten Suetons* (12:30-13:00). Każdy wykład domykała krótka dyskusja. Po wykładzie prof. M. Frass miała miejsce przerwa obiadowa (13:00-14:30).

Po obiedzie rozpoczęła się trzecia tego dnia sesja plenarna (14:30-16:00). Jej przewodniczącym był prof. H. Schlange-Schöningen (Saarbrücken). Również i tutaj przedstawiono trzy referaty: 1. prof. K. Vössing (Bonn), *Die Gefahren einer sog. Schulstiftung (Plinius, epist. 4.13)* (14:30-15:00); 2. prof. A. Demandt (Berlin), *Die Sozialpolitik Marc Aurels* (15:00-15:30); 3. prof. P. Herz (Ratybona), *Das Vermögen eines römischen Kaisers* (15:30-16:00). Ponieważ po każdym z tych referatów miała miejsce bardzo ożywiona dyskusja, stąd organizatorzy byli zmuszeni skrócić przerwę kawową, którą pierwotnie zapanowali między godziną 16:00 a 16:30.

Pierwszy dzień konferencji zamykały dwie paralelne popołudniowe sesje tematyczne (16:30-18:00). Pierwszej z nich przewodniczył dr hab. P. Kochanek (Lublin), natomiast drugiej prof. M. Frass (Salzburg). W ramach obu sesji ogłoszono po trzy referaty. Na pierwszą złożyły się następujące wystąpienia: 1. mgr M. Tonisch (Wiedeń), *Lite, es dupundi. Lite, immo es aeris assis. Preise, Löhne und Werte in der epigraphischen Evidenz* (16:30-17:00); dr S. Magnani (Udine), *Contributing to the Municipal Finances after the Death. An Overview Concerning Northern Italy during the Roman Time* (17:00-17:30); 3. dr K. Kłodziński (Toruń), *A Collegial Activity of the Central Financial Administration (the procurator a rationibus and the procurator summarum rationum) in the 2nd Century AD?* (17:30-18:00). Z kolei w ramach drugiej sesji tematycznej prelegentami byli następujący badacze: 1. dr K. Droß-Krüpe (Kassel), *Sportwetten und ein Fall von Wettbetrug im römischen Ägypten* (16:30-17:00); 2. dr A. Free (Monachium), „...damit wir in unserer Gegend bleiben und nicht in die Fremde müssen”. *Bemerkungen zur wirtschaftlichen Entwicklung von*

Hermupolis Magna und Antinoopolis im 2. und 3. Jh. n. Chr. (17:00-17:30); 3. prof. W. Hahn (Wiedeń), *Metrologische Betrachtungen zu den diocletianischen Münzreformen* (17:30-18:00). Zgodnie z przyjętą wcześniej zasadą po każdej prelekcji miała miejsce krótka dyskusja. Ostatnim punktem programu pierwszego dnia gdańskiego spotkania był bankiet, który rozpoczął się ok. godz. 18:30, dając uczestnikom szansę na indywidualną wymianę poglądów.

*

Drugi dzień obrad, czyli wtorek (26 czerwca), składał się z dwóch równoległych porannych sesji tematycznych (9:00-10:30) oraz południowej sesji plenarnej (11:00-12:30), po której miała miejsce przerwa obiadowa (12:40-13:40), a następnie organizatorzy zaplanowali wycieczkę uczestników konferencji do Malborka (14:00-20:30).

Pierwszej sesji tematycznej przewodniczył dr L. Takács (Debreczyn), a prelegentami byli kolejno: 1. dr P. Kritzinger (Jena), *Roms Außenhandel. Administrative Aufgaben und Mechanismen der Außengrenzen* (9:00-9:30); 2. prof. M. Sommer (Oldenburg), *Gateway Tadmur. The Beginnings of Palmyra as a Trading Hub between East and West* (9:30-10:00); 3. prof. G. Depeyrot (Paryż), *Roman Coin Finds in Ukraine and Moldavia* (10:00-10:30). Z kolei drugiej ze wspomnianych wyżej równoległych sesji tematycznych przewodniczył dr S. Magnani (Udine), zaś mówcami byli: 1. mgr M. Wojcieszak (Gdańsk), *Perit mundus. Political and Economical Consequences of Alaric's Invasions of Italy according to Augustine of Hippo* (9:00-9:30); 2. prof. H. Schlange-Schöningen (Saarbrücken), *Geldnot im Kloster von Bethlehem. Hieronymus als Ökonom* (9:30-10:00); 3. dr hab. I. Milewski (Gdańsk), *Löhne und Preise in den frühbyzantinischen hagiographischen Texten. Überlegungen zur Glaubwürdigkeit einer Quellengruppe* (10:00-10:30). Po każdym *exposé* odbyła się krótka dyskusja, a następnie przerwa na kawę (10:30-11:00).

Ostatnim naukowym segmentem konferencji była południowa sesja plenarna, którą moderował prof. G. Depeyrot (Paryż). Swe referaty domykane tradycyjnie dyskusjami przedstawiło tutaj trzech badaczy: 1. Dr hab. J. Wiewiorowski (Gdańsk), *Coins of Notitia Dignitatum* (11:00-11:30); 2. dr hab. P. Kochanek (Lublin), *Leuchtturm von Alexandria auf antiken Münzen und auf Vignetten der mittelalterlichen und frühneuzeitlichen Karten* (11:30-12:00); 3. dr L. Passera (Udine), *The Currency of the Barbarians between Continuity and Innovation. The Example of the Longobards* (12:00-12:30). Dzięki przestrzeganiu dyscypliny czasowej zdołano utrzymać się w przewidzianych planem konferencji ramach chronologicznych.

Na zakończenie głos zabrał organizator spotkania, dr hab. I. Milewski, który dokonał podsumowania konferencji (12:30-12:40).

*

Spośród 24 referatów konferencyjnych 15 (= 62,500%) zostało wygłoszonych po niemiecku, natomiast pozostałe 9 (= 37,500%) w języku angielskim. Z kolei, jak już wyżej wspomniano, na 24 prelegentów aż 10-ciu przybyło z Niemiec (= 41,666%), 7 (= 29,166%) reprezentowało uniwersytety polskie, 3 (= 12,500%) referentów przybyło z Austrii, 2 (= 8,333%) z Włoch, 1 osoba (= 4,166%) przyjechała z Francji oraz 1 badacz (= 4,166%) reprezentował Węgry. Jeśli chodzi o tzw. hierarchię akademicką to 14 osób (= 58,333%) posiadało bądź tytuł naukowy profesora, bądź stopień naukowy doktora habilitowanego. Z kolei 7-miu (= 29,166%) uczestników konferencji legitymowało się stopniem doktora. Natomiast 3 osoby (= 12,500%) były doktorantami ze stopniem zawodowym magistra. Można zatem powiedzieć, że do Gdańska

zjechali w większości już dobrze uformowani i dojrzały pracownicy naukowcy, których wystąpienia były odbiciem aktualnie prowadzonych przez nich badań. Świadczy to także o bardzo poważnym potraktowaniu gdańskiej konferencji szczególnie przez wykładowców pracujących w zagranicznych ośrodkach uniwersyteckich. Podkreśla to również rangę kontaktów naukowych, jakie posiada Zakład Historii Starożytnej Uniwersytetu Gdańskiego, które to kontakty przez lata rozwijał owocnie zarówno prof. dr hab. J. Iluk, jak i jego następcy, dr hab. I. Milewski, prof. UG.

Gospodarzom należą się słowa uznania za trud włożony w przygotowanie gdańskiego spotkania oraz za sprawną jego organizację, a swego rodzaju naddatek serca stanowiła miła atmosfera jaką stworzyli.

Piotr Kochanek – Lublin, KUL